

selig for den, der vil have et overblik over hertugdømmernes historie. Professor Scharff er roligt dømmende og bestræbt på at give en vel afbalanceret redegørelse for de talrige dansk-tyske konflikter, som naboskabet på den cimbriske halvø i århundredernes løb har givet anledning til. Det er et særdeles nyttigt hjælpemiddel, som herved anbefales.

Troels Fink.

J. O. Bro-Jørgensen: Svendborg købstads historie I, 1-2 (Udgivet af Svendborg by, 1959-60). 490 s.

I forbindelse med Svendborgs 700 års jubilæum i 1953 vedtog byrådet at søge udgivet en ny byhistorie til afløsning af museumsmanden Johannes Olsens fra 1919, der forlængst var udsolgt. Opgaven blev overdraget arkivar i Rigsarkivet J. O. Bro-Jørgensen og museumsinspektør Ove Marcussen, der siden 1915 har deltaget i det lokal-historiske arbejde for Svendborg Amts Museum, og den fordeltes således, at Bro-Jørgensen påtog sig at skrive om perioden til kommunaloven af 1837 og Marcussen fra 1837 til nutiden.

Af værket er til nu udkommet Bro-Jørgensens afsnit i to halvbind og et halvbind af Marcussens, men kun førstnævnte skal her gøres til genstand for omtale. Det er opdelt i tre hoveddele: Svendborg i middelalderen, Fra reformationen indtil enevælden og Fra enevældens indførelse til købstadloven af 1837, der hver for sig bærer præg af forfatterens grundighed og den kildekundskab, der er en følge af hans erhverv. Det er virkelig beundringsværdigt, hvad han især for den ældre tids vedkommende har fået ud af det sparsomme materiale. Svendborg nævnes første gang i 1229 i morgengavebrevet til Valdemar den Unges brud, og selv om brevet kun omtaler en borg, er der næppe nogen tvivl

om, at der også har hørt et byanlæg til, anlagt som et led i de storstilede bestræbelser for at sikre rigets kyster mod vendernes plyndringer og som en station på skibsfartens gennemfartsvej fra Sønderjyllands østkyst til de fjernere liggende Østersølande. Det ældste bevarede privilegium daterer sig dog først fra 1253. Foruden opmindelsen skildrer Bro-Jørgensen middelalderbyens bystyre og retsvæsen, befolkning og næringsliv, gilder, kirker og klostre, og han vier et særligt kapitel til Christian II's fordrivelse og Grevefejden, hvor afgørende begebenheder jo udspillede på Sydfyn.

Fra det følgende afsnit kan særlig fremhæves en række værdifulde træk om den økonomiske og befolkningsmæssige tilbagegang, byen på linie med andre danske købstæder blev offer for, dels på grund af Hansestædernes svindende betydning, dels som en følge af krigene i det 17. århundrede. Bogens hovedafsnit er så afgjort det sidste fra enevælden til købstadloven. Vægten er lagt på en skildring af næringslivet og de økonomiske forhold, og kilderne er nu til stede i rigelig mængde. Enkelte betydelige skikkelser drages frem både af embedsmænd og handlende, og byen placeres i en større sammenhæng både i administrativ og erhvervs-mæssig henseende.

Det kan være et spørgsmål, om bogen vil finde mange læsere uden for Fyn; dertil er den måske lidt for grundig. Men som et mønster på, hvad det er muligt at få frem om en dansk by også langt tilbage, er den af høj karat.

Finn H. Lauridsen.

Carl E. Jørgensen: Viborg Katedralskoles historie. (Historisk Samfund for Viborg amt, 1960). 174 s.

Det er en god idé, Historisk Samfund for Viborg amt har fået at samle adjunkt Carl E. Jørgensens to artikler